

A. W. GODLEWSKA

Posocznica pneumokokowa (*sepsis pneumococcica*) u nutrii

Pneumokoki występują w jamie nosowo-gardzielowej u nutrii jako mikroorganizmy saprofityczne. Zakażenie bezobjawowe obejmuje około 40—60% osobników. W pewnych okolicznościach, a więc w warunkach nie sprzyjających, może przechodzić w postać chorobową, najczęściej jako zakażenie ogólne, a więc posocznica (*septicaemia*). Pierwszym objawem jest najczęściej zapalenie płuc, wkrótce dołącza się zapalenie opłucnej i wsierdza, szczególnie zastawek dwu i trójdzielnej oraz półksiężycowatych tętnicy głównej. Obserwowano również zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych.

Doniesienie niniejsze dotyczy kilkunastu przypadków posocznicy pneumokokowej u nutrii.

Chorobę zaobserwowano na fermie w Wyszoborzu koło Koszalina, w drugiej połowie listopada 1957 r. Śmiertelność wynosiła w przybliżeniu od 2—3%. Badania bakteriologiczne wykazały w krwi, płucach i mózgu obecność bakterii Gram + posiadających otoczkę. Morfologicznie były to drobnoustroje o wyglądzie owalnych lub lancetowatych ziarenek. Występowały parami. Oznaczono je na podstawie własności biochemicznych jako *Diplococcus pneumoniae*.

Na sztucznych podłożach laboratoryjnych dają się hodować, rosną jednak dosyć słabo. Na agarze zwykłym tworzą małe, okrągłe i gładkie kolonie, lekko śluzowate. Na agarze z krwią dają hemolizę typu alfa. Bez gazu zakwaszają węglowodany. Mają zdolność do fermentowania laktozy i sacharozy. Rozkład inuliny jest dla nich cechą bardzo charakterystyczną. Rozpuszczają się w żółci w przeciwieństwie do innych paciorkowców. Pneumokoki nie wytwarzają ektotoksyn. Wytwarzają jednak pewne substancje toksyczne typu hemolizyny i leukocydyny. W żywym organizmie wydzielają hialuronidazę tak jak inne paciorkowce. Substancje te zwiększają znacznie ich wirulencję i inwazyjność. Z tego też względu infekcja pneumokokowa przybiera często postać posocznicy, jak to miało miejsce w wyżej przytoczonym przypadku.

Szczepienie myszek dootrzewnowo wyosobnionym drobnoustrojem spowodowało ich śmierć po około 40 godzinach z typowymi objawami posocznicy. Z płuc i z krwi padłych myszek wychodowano czysty szczep *Diplococcus pneumoniae*. Badania serologiczne nad przynależnością wyizolowanego szczepu do jednego z typów antygenowych wykazały, że szczep ten należy zakwalifikować do typu I.

PATOLOGIA I TERAPIA

ZBIGNIEW MICHAŁSKI

Znaczenie wpochwienia jelit u psów przy rozpoznawaniu leptospirozy

Z Katedry Anatomii Patologicznej Wydz. Wet. we Wrocławiu.
Kierownik: prof. dr A. ZAKRZEWSKI

Wpochwienie jelit zwane też wgłobieniem (*intussusceptio seu invaginatio intestini*) następuje wówczas gdy pewien odcinek jelita wykonuje szybkie ruchy robaczkowe i wsuwa się do odcinka dalszego, który uległ przedtem porażeniu i zwiotczał. Przyczyny wgłobień są rozmaite. Mogą nimi być prócz porażen np. guzy zapalne lub nowotworowe ściany jelita, popychane treścią pokarmową lub ruchami robaczkowymi. Wklinowane ciała obce albo kłęby pasożytów mogą również być przyczyną pociągania ściany jelitowej i w następstwie wytworzenie się wgłobień. Długość odcinka wpochwionego jest uwarunkowana rozmiarami krezki, wciągniętej razem z jelitem. Wynosi ona przeciętnie 5 do 10 cm u małych zwierząt, a 20 do 30 cm u dużych zwierząt. Wpochwienie może dotyczyć różnych odcinków jelit,

a jego kierunek jest zwykle zgodny z ruchami robaczkowymi, czyli bliższa część jelita wsuwa się w dalszą. Wpochwienia zachodzą najczęściej u psów w wieku do 5 mies. jako wpochwienia jelita biodrowego w okrężnicę (*inv. ileo-colica*). U młodego bydła (1 do 3 lat) wpochwia się głównie jelito czcze (*inv. jejuno-jejunalis*). U koni w różnym wieku spotyka się wgłobienie jelita biodrowego do ślepego (*inv. ileo-coecalis*), jelita ślepego do okrężnicy (*inv. ceoco-colica*) oraz szczytu jelita ślepego we własny trzon (*inv.-coecalis*). Przy wgłobieniu w obręb odbytnicy może nastąpić wysunięcie się odcinka wgłobionego na zewnątrz.

W skutku wgłobienia uciśnięte naczynia krwionośne wciągniętej krezki prowadzą do zastoinowego przekrwienia, obrzęku, a w końcu do martwicy wpochwionego odcinka. Wgłó-